

DŮM & ZAHRADA

16. ročník / duben 2011
www.dumazahrada.cz

4/11

NEJČTENĚJŠÍ
ČASOPIS
O BYDLENÍ

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ
STAVBY A PROJEKTY
LETOŠNÍHO ROKU
TOP DOMY
2011

Vše o střeše

MATERIÁLY
NOVINKY
OKNA
STÍNĚNÍ

BAZÉN
ALE JAKÝ?

Barvy v rodinném domě

RŮŽOVÁ

69 Kč / 3,29 EUR
0 4
9 17 7 12 11 737 009

ING. ARCH. TOMÁŠ KLANC O VÝHODÁCH VÝSTAVBY
RODINNÝCH DOMŮ SVÉPOMOCÍ

Selským rozumem

NA STAVBĚ A ZAŘIZOVÁNÍ VELKÉ ČÁSTI RODINNÝCH DOMŮ PREZENTOVANÝCH V ČASOPISE DŮM A ZAHRADA SE PODÍLELI SAMI STAVEBNÍCI, MAJITELÉ. ING. ARCH. TOMÁŠ KLANC TOMU ŘÍKÁ „VÝSTAVBA SVÉPOMOCNOU ORGANIZACÍ“ – A DÁ SE ŘÍCI, ŽE TENTO ZPŮSOB UPŘEDNOSTŇUJE. PROČ? JAK TAKOVÁ VÝSTAVBA PROBÍHÁ? SÁM ARCHITEKT TO VYSVĚTLÍ V NÁSLEDUJÍCÍM ROZHOVORU.

Petr Zavadil

Jak se vede architektovi v době označované za krizi?

Segment rodinných domů byl krizí ve stavebnictví zasažen asi nejméně. Těžké to mají architekti, kteří musí živit velké kanceláře, kteří jsou závislí na velkých zakázkách, protože zakázek výrazně ubylo a objem peněz se zmenšil. Ale u výstavby rodinných domů jsem velkou krizi nezaznamenal. Je to také tím, že atypické rodinné domy vznikají s velkou setrvačností a že spolupráce s klienty trvá delší dobu: půl roku vymýšlení, půl roku získání povolení a rok samotná výstavba. Takže celkem dva roky. Tím pádem období krize – rok 2009, 2010 – bylo pokryté zakázkami, které vznikly už dříve, a zakázkami, které vznikají teď a budou se stavět za rok.

A co dál? Nebojíte se, že teprve teď krize se zpožděním dorazí?

Neumím to úplně odhadnout. Postavit si dům je ale naštěstí přirozený koloběh života. Lidé se v žádné době nepřestanou vdávat,

ženit, rodit děti, odcházet od rodičů ... Dnes jsou nejčastější stavebníci lidé z mé generace ve věku 35+, kteří se se zpožděním dostávají do období, kdy mají potřebu se někde usadit a stavět hnízdečko (*smích*). Silné ročníky tzv. Husákových dětí se už společensky etablovaly, mají jedno nebo dvě děti, vybudovaly si kariéry v práci a dosáhnou tudíž na slušnou hypotéku.

Co všechno lidem nabízíte?

Dobrá spolupráce bývá s lidmi, kteří si mě najdou sami. Naopak špatně funguje, když Pepa řekne Frantovi, že ví o architektovi, který mu to nějak nakreslí. To se pak většinou naprosto mineme a nic pořádného z toho není. Lidem, kteří si mě najdou sami, nemusím vysvětlovat, že to dělám trošičku jinak. Přijdou, řeknou: nám se líbil ten a ten barák, udělejte nám něco podobného. To samozřejmě vždycky nejde, protože tam to bylo na sever, oni to mají na jih, tam to bylo v kopci, oni to mají na rovině, tam byl územím plánem předepsaný sklon sedlové střechy, tady to je ve městě, a tudíž mohou mít plochou střechu... Ti lidé často vůbec neví, co mohou chtít, co jim je architekt schopen nabídnout, a jsou často překvapeni, když jim nabízím kompletní servis služeb od návrhu až po vlastní realizaci. A když se do sebe zesekneme, vznikne ta dvouletá spolupráce.

Co to znamená „zasekneme“?

Když za mnou lidé přijdou, často si dělají na architekta výběrové řízení. Radím jim, ať se nerozhodují podle toho, za kolik jim to architekti vyprojektují, ale podle toho, jestli si s tím kterým architektem padli do oka. Spolupráce s architektem nespočívá v tom, že jim někdo předá výkresy a pak už je nikdy nechce vidět. Práce na návrhu domu je téměř intimní záležitost, kdy se rozebírá, kam házejí špinavé prádlo, kam chtějí chodit na záchod. A to musíte řešit s někým, kdo je vám alespoň trochu sympatický.

ING. ARCH. TOMÁŠ KLANC (*1975)

Absolvent Fakulty architektury ČVUT (2001), diplomová práce u prof. Jana Bočana. V průběhu studia náčelník spolku posluchačů architektury, člen Akademického senátu ČVUT a Senátu Fakulty architektury ČVUT.

Spoluvlastník ateliéru ARCHITEKTURA, s. r. o. (2000–2003)

Vlastní ateliér KLANC (od 2003)

Autorizovaný architekt ČKA (2004)

Tým architektů a projektantů v ateliéru KLANC se zaměřuje na poskytování kompletních služeb ve stavebnictví od návrhů, přes realizace až po vybavení domů interiérem.

FOTO TOMÁŠ ZELENÝ

Říkal jste, že to děláte „trošičku jinak“... Můžete to upřesnit?

Lidé jsou často překvapení, že jim nabízím kompletní služby. To znamená, že jim dům nejen vymyslím, ale že jim pomáhám i se stavbou od začátku až do konce. Mělo by to být pravidlo, ale není to tak vždycky. Někteří architekti jen kreslí, pak to předají nějaké stavební kanceláři, pak stavebnímu dozoru. Moje účast od začátku do konce je svým způsobem podmínka spolupráce. Je to jediný důvod, pro který bych byl schopen klienta odmítnout: když za mnou přijdou lidé, že chtějí dům jen nakreslit a dál mě už nepotřebují. Tak jim řeknu: „chci to dělat buď celé, nebo to nechci dělat vůbec“.

Co to znamená „do konce“?

Až po nastěhování a kolaudační oslavu (*smích*). Je mi jedno, jaké si klienti koupí záclony, ale až se bude rozhodovat o rozmístění zásuvek, výběru materiálů na podlahu a stěny, o řešení kuchyně, o barevné koncepci interiéru, měli bychom to řešit společně. Klienti si často myslí, že to zvládnou beze mě a jistě to sami zvládnou. Jde ale o to, že se v dobré víře rozhodují na základě toho, co kde viděli v časopise a ne na základě toho, že měli možnost si to na předešlých realizacích opravdu zkusit zkombinovat. Nemají celkový přehled o trhu a neví, co je možné vyrobit. Automaticky to pak dopadne, že všichni mají doma sice hezké, ale stejné interiéry. Když přijdete bez architekta do jakéhokoli obchodu s nábytkem, tak to prodáváci okamžitě poznají a prodají vám bez znalosti domu ten nejdražší ležák, který v showroomu mají. S architektem se vám toto nestane.

Držíte se nějakého architektonického stylu?

To je moje druhá jinakost. Nepodlehli jsem tomu, co je většinou prezentováno pod pojmem moderní architektura – takový ten „vy-designovaný“ neofunkcionalismus. Také mám postavené baráky, které jsou celé z betonu, např. vilu v Břežanech, kde je všechno bílé, skleněné a lesklé. Ale přesto jsem neodolal a dal jsem tam nějaké dřevěné obklady, starou vyřezávanou komodu do obývacího, prostě jsem se snažil domu dát ducha. Myslím, že se to podařilo. Dům je i přes převládající použití designových výrazových prostředků příjemný.

Takže vám jde o určité útulno?

Jde mi hlavně o autentický příběh, o ducha domu a s tím samozřejmě spojené útulno. Ale nerad bych, aby se pod útulnem schovala taková ta vyšívaná dečka a kyčlovité serepetičky v každém rohu. Příjemné životní prostředí má určité prvky, které musíte splnit. Když se půjdete podívat do Le Corbusierových baráků – a Le Corbusier je šéf přes funkcionalismus – uvidíte, že i on tam přesně tyhle prvky má. Třeba kus hrubě nahozené zdi, barevně natřené trubky od kanalizace, stůl z jednoho kusu dřeva, má tam vždycky něco, čím se tam pokouší dostat ducha. Použít něco netradičního, atypického s příběhem. Při navrhování domu doporučuji jít trochu okolo a záměrně nevyužít všude nabízené jednoduché cesty: místo typizované kuchyně ze studia využít pro-

věřeného truhláře, místo drahého obchodu s italským nábytkem zajít do antiku či bazaru, koberec si přivést v batohu z Indie, terakotovou mísu na konferenční stůl z Bali...

Funkcionalismus, barák jako stroj na bydlení, vám přeci také musí dodávat atmosféru pro relaxaci apod. To je přeci také funkce domu...

Funkci nemůžeme přeci chápat je striktně technicky, totalitně...

Duch domu je daný dvěma věcmi. Správnou funkční architekturou, která by měla být u vystudovaného architekta samozřejmostí, a identitou domu tvořenou pomocí zdánlivě nefunkčních prvků, které se do již funkčního konceptu přidávají. Hodně prvků, které na barácích používám, nejsem schopen funkčně obhájit. Nejedná se ale o zdobení, i když to jsou věci jakoby navíc. Právě ony totiž vytvářejí toho ducha a poskytují domu přidanou hodnotu.

Můžete to vysvětlit blíže...

Udělal jsem je tam ne proto, že by měly nějaký důvod, udělal jsem je tam jen pro radost. Můžu tam udělat rovné sloupky, ale můžu je udělat také křivé. A nejsou tam proto, že bych nějak exhiboval a maloval křivé sloupky.

Mimochodem sloupky do X pomáhají konstrukci domu s prostorovou stabilitou. Prostě jsem na té stavbě byl a s tesařem jsme to tam prostě tak dali. Na internetu mě právě za tyto prvky často kritizují, vždycky na to říkám: kdybyste s námi byli na stavbě! Strašně jsme se u toho pobavili! Příběh domu je jedna z nejdůležitějších věcí, když je autentický, může se přimhouřit oko nad tím, že to není architektura do učebnic.

Mluvili jsme o tom, že děláte domy od začátku do konce. Napadají mě dva důvody: ten jeden je, že chcete mít ten kšeft celý pro sebe, ten druhý, že se bojíte, aby vám to nikdo nezkazil. Jak to je?

Architekturu hodně prožívám. V podstatě od první třídy jsem chtěl být architektem. V době, kdy ostatní chtěli být popeláři nebo kosmonauty. A domy jsou moje děti. Nejde o to, že bych nevěřil, že to po mně někdo udělá lépe nebo hůře. Jde prostě o to, že to dítě chci vychovat celé nebo že to dítě ani nechci mít.

A s tím kšeftem?

Samozřejmě moc dobře vím, jak to ve stavebnictví funguje. Dodavatelé jsou živi jednak z odvedené práce, ale i z toho, že do těch staveb cpou věci, ze kterých mají provize. Já se to snažím nedělat. Když na stavbě figuruji jako stavební dozor, stavební firmy a různí dodavatelé se mi snaží nabídnout nějakou provizi. Ale já ji nechci. Brát si provizi od dodavatelů je veliký etický problém. Stavební firma má na stavbě úplně jiný zájem než já. Chce totiž za co nejméně práce dostat co nejvíce zapláceno. Investor pak chce za co nejméně peněz dostat co největší dům. A já jsem mezi nimi a chci postavit hezký dům podle odsouhlaseného návrhu. Tyhle tři zájmy se střetávají a v momentu, kdy budu provizemi zaháčkovaný u jakéhokoli dodavatele, nehnu se z místa, protože nebudu moci stavební firmu poslat do háje.

Rekonstrukce funkcionalistické vily z první republiky Kunice, generální dodavatel malá rodinná firma, realizace 2008

Rodinný dům na konci cesty Vrátkov, kombinovaná konstrukce zdivo dřevo, svépomocná koordinace více dodavatelů, realizace 2008

Rodinný dům na louce Kozolupy, kombinovaná konstrukce zdivo dřevo, svépomocná koordinace více dodavatelů, realizace 2008

Rodinný dům s obytnou terasou Slapy, dřevěná přístavba k původnímu zahradnímu zděnému domku, svépomocná koordinace více dodavatelů, realizace 2008

FOTO 4 x VAVŘINEC MENŠL

Ale na druhou stranu se stavebními firmami potřebujete spolupracovat...

Jistě. Během praxe jsem si vybral několik stavebních firem, se kterými rád spolupracuji. A investorům je doporučuji. Ne proto, že bych měl provize, ale proto, že to s nimi dobře fungovalo.

Co to znamená?

Vždycky oceňuji lidi, kteří třeba nejsou dokonalá firma s desítkami zaměstnanců, ale majitel firmy a stavbyvedoucí v jedné osobě je člověk, kterému to myslí. Mám třeba oblíbenou malou rodinnou firmu, její majitel zaměstnává své syny. Stačí mu říct: takhle to chci, on se nad tím zamyslí, udělá to třeba trochu jinak, ale v principu je to udělané dobře. Prostě mu to pálí. Je správná osoba na správném místě.

To není vůbec běžné?

Ve stavebnictví působí hodně lidí, kteří tam přišli před krizí, protože si mysleli, že se tu dá snadno zbohatnout. Dělají tu práci jen stylem: má dáti, dal. To je ale špatně. Domy by se měly stavět trošku selským rozumem. Přemýšlet nad tím...

Pracujete většinou s generálním dodavatelem, nebo se subdodavateli...?

O tom rozhoduje investor. Na první schůzce mu říkám, jakým způsobem by mohl dům stavět a že má v podstatě dvě krajní možnosti: generální dodavatel, totální svépomoc a širokou škálu

možností mezi tím. Že si prostě něco nechá udělat od generálního dodavatele, něco zvládne sám. Samozřejmě, když má někdo tři miliony a chce postavit dům za pět, tak mu nic jiného než svépomoc nezbyvá. Nebo musí sehnat další dva miliony. Protože generální dodavatel mu to za tři nikdy nepostaví.

Svépomoc, pojďme to nějak definovat. Vykopat základy – to asi jde, ale odbornější práce?

Když se člověk zamyslí, kde všude má strejdu nebo kamaráda, vždycky nějakého elektrikáře nebo topenáře najde. Nebo když se zeptáte známých, kdo jim dělal topení. Řeknou vám: ten byl úplně blbej – takže tomu nevolám. Nebo vám naopak řeknou: ten byl dobrý – tam mu zavolám.

Takže žádné montérky?

Svépomoc – tím nemyslím, že by klienti museli fyzicky zdít a pracovat na stavbě v montérkách – i když do montérek se většinou asi budou někdy muset obléknout. Výstavba svépomocí v mém pojetí spočívá v tom, že si klienti na jednotlivé úkony, které logicky vyplývají z časové souslednosti výstavby baráku, najdou řemeslníka a úkolují ho napřímo, bez prostředníka. To znamená: když máte vykopat základy, zajdete do hospody. V každé vesnici je někdo, kdo má bagr, bere 700 Kč na hodinu, a i kdyby byl úplně ožralý a blbý, tak vám základy vykope za dva dny. Dvakrát osm hodin krát sedm set... Tak jste na nějakých jedenácti tisících a to je vše. Když se

podíváte do rozpočtu od stavební firmy, tak rozpočet za vykopání základů nejde pod sto tisíc. Je to proto, že rozpočtářský program, který všichni používají, je nastavený tak, že zrovna na výkopových pracích tam lítají úplně nesmyslné položky, koeficient za lepivost, za přesun hmot ... Což znamená jedno, že radlici na bagru materiál přesunou na stavbě z místa A na místo B. Stavební firma vás bude samozřejmě přesvědčovat, že mají geodeta, že to kontrolují sofistikovanými přístroji a určitě to tak udělají a udělají to dobře. Ale i středně zručný stavebník se selským rozumem toto dokáže vyřešit sám.

Co je v zemi, se nepozná... Jestli to bylo lepivé nebo ne...

A přitom jde o to říct bagristovi – kopej odsud sem a dva metry hluboko, támhle jsou značky. Přeci nekope první barák, ví, jak to má udělat. Málokterá stavební firma má vlastní bagr – lidé ze stavební firmy neudělají nic jiného než vy: dojdou do první hospody a seženou si bagristu, který jim základy vykope. A jediný rozdíl je, že mají člověka, který to hlídá. To je ale přeci strašná zábava sám si pohlídat, jak mi někdo kope základy. Vzít si dvě pásma a Pythagorovou větou si vytyčit vlastní barák. Je to součást příběhu. Ano, můžu to mít bez starostí, můžu zavolat generálního dodavatele, ten pozve geodeta a ten to za deset tisíc vyměří, ale taky to můžeme za odpoledne s celou rodinou vytyčit sami.

Otec rodiny si pak také může odškrtnout, že postavil dům...

(*Smích*) Jo, jo, přesně tak. To je přesně svépomoc. Pak přijdou na řadu zedníci. Na vyzdění zdiva není nic až tak složitého. A i kdyby ti zedníci byli neschopní a někde jim to o pár čísel ujelo, tak se zeď srovná omítkou. Stavební firma by teď přesně oponovala, že pak je tam té omítky víc. Ale cena omítky je nula nula nic. A úspora, která plyne z tohoto způsobu výstavby, je obrovská. Protože vy zedníkům platíte 150 Kč na hodinu, jsou tam tři a barák vám vyzdí za tři neděle. A když jim to nepůjde a budou víc pít než zdít, tak k nim nemáte žádné závazky a druhý den je vyhodíte. Za den, dva nikdy nestačí zkazit tolik, aby vznikla nějaká kompletní katastrofa.

Ale předpokladem je, že to musíte hlídat vy. Úplný laik by asi nepoznal, že je něco špatně vyzdění – pokud by to nebylo úplně křivé...

Myslím, že i laik to pozná. To přece vidíte... Máte okótované výkresy, barák desetkrát dvanáct metrů. Okno tady, široké dva metry, věnec nad jedenáctou šichtou ...

To jsem nechtěl říct. Pokud je to tak, že vy jste dozor, kterému na domě záleží, protože je zároveň autor, tak jste svým způsobem motivovaný si to hlídat lépe, než nezávislý dozor...

...který si odčárkovává: izolace – splněno, beton vylitý – splněno... Ano, já jsem si pořídil i nivelák a laser, a když je potřeba tzv. založit první spáru nebo zkontrolovat rovinatost desky, tak z toho udělám

téměř divadlo. Všichni se sejdeme na stavbě a koukáme, jestli tu desku máme rovně, tady si mázneme, tady si uděláme čárku. A ono je to stejné, jako kdyby přišel profík a nějakým drahým strojem by to tam nasekal. Ale my to máme s příběhem, všichni se účastní, celá stavební rodina, je to vlastně zábava. A takhle to uděláme u základové spáry i u věnce.

A které práce byste rozhodně nedoporučoval stavět svépomocí?

Určitě tesařina. Protože ta přeci jen vyžaduje mít to trošku v ruce a něco o ní vědět. Dneska ale už i tady existuje řešení. Můžete si nechat na počítačem řízeném CNC stroji nařezat dřevo jako stavebníci. Pak vám to přivezou a můžete si to sami smontovat. Jako merkur. Ale je to samozřejmě trochu dražší, než když to poctivě děláte na místě s motorovkou v ruce. Už z té motorové pily mám trochu respekt, mám rád svých deset prstů, takže když se na to klienti vyloženě necítí, říkám jim, že si na krov mají někoho najmout.

A co třeba okna?

Okna si samozřejmě také sám nevyrobíte. Ale stavební firma vám také okna jen dodává, sama si je nevyrobí. Seženou je, přihodí si k ceně deset procent a dodají je vám. Totéž ale můžete udělat vy sám. Můžete jít na veletrh, na místě získáte deseti, patnáctiprocentní slevu. Okna plus minus všichni vyrábějí stejně, a kdyby náhodou ne, tak na to přijdete při zpracovávání nabídky, takže takového dodavatele z výběrového řízení vyřadíte.

Mimochodem, s okenními mám velký problém, jestli jsem byl opravdu spokojený s jedním, dvěma dodavateli, tak to bylo hodně.

Co máte za problém?

Okenář je truhlář, člověk, který pracuje se dřevem. A to přeci znamená, že pro něj nemůže být problém někde si to nastavit, někde si to posunout, nějakým způsobem to v konkrétním případě dořešit. To je ale vždycky nepředstavitelný porod! Protože mají z Německa koupenní stroj a z něj padají již hotová okna. A konkrétní věci, které ten stroj neumí, tím pádem neumějí, nebo spíše nechtějí vůbec udělat. Já jim říkám: jste přeci truhláři, vezměte dřevo, spojte to, slepte to, já po vás nic víc nechci, ani mi na to nemusíte dávat záruku, jen to udělejte. A oni: jéžíš to nejde, to spadne, to bude drahé... To je věčný boj.

Chudák stavebník!

Tím, že si poptává jednotlivé firmy, seznámí se s majiteli, získá reference, získá zimní slevu, protože firmy se samozřejmě v zimě snaží sehnat práci na léto, poskytnou trojskla za cenu dvojskel... To jsou ale věci, které vám stavební firma často nezprostředkuje, respektive si slevu nechá.

Totéž s cihlami. Když přijdete k výrobci a řeknete, že chcete cihly na celý dům, tak vám dají i čtyřicetiprocentní slevu! Cihly na celý

FOTO ATELIER KLANC

Probíhající realizace rodinných vil 2011, svépomocná výstavba i výstavba s generálním dodavatelem

barák jsou za dvě stě, tři sta tisíc a 40procentní sleva, to je sakra velký rozdíl. Je tu sice daň, že vám to přivezou všechno najednou, ale když vám náhodou nějaká paleta přebývá, nerozdělanou ji vezmou nazpátek. Totéž udělá i stavební firma, ale zase: slevu si nechá. Já vím, musejí živit rozpočtáře, splácí úvěry apod., ale jsou to peníze, které vy jako investor platíte.

Nechcete od stavebníků moc?

Když chcete bydlet v rodinném domě, měl byste to dokázat. Jsou samozřejmě lidé, kteří z různých důvodů především časových nechtějí se stavbou mít nic společného a chtějí to mít takzvaně na klíč. To je normální a vždy takových lidí bude ta větší polovina. Ale přesto. I u generálního dodavatele, čím více se investor stavbě věnuje, tím více stavba bude podle jeho gusta. No a od toho je již jen krůček k tomu, se o to starat o celé. Každý stavebník by se mohl alespoň k některým činnostem na baráku postavit čelem a sám si je zařídit. Projeví se to totiž nepředstavitelně na peněžence, 20–30 procent takhle můžete ušetřit! A to i v případě, že musíte platit vyšší sazbu DPH.

Nemůže být u svépomoci problém s úvěrem, s hypotékou?

Samozřejmě, že ano. Ale vždycky nějaké faktury k proplacení v bance v ruce máte. Klienti většinou mají nějakou část peněz našetřenou a nějakou si půjčují. Často za hotové postaví hrubou stavbu. Hodně lidí si myslí: dobře, budeme stavět částečně svépomocí, necháme si postavit hrubou stavbu od stavební firmy a dokončovačky si uděláme svépomocí. To je ale chyba, tak se neušetří, protože ušetřit se dá právě na hrubé stavbě! Parkety stojí všude stejně, dlažba také a každý obkladač si bere plus minus 500 Kč na metr. Klienti často mají našetřený milion, rodinné úspory, stavební spoření, takže zhruba polovinu jsou často schopni ufinancovat ze svého. A to je právě super. Protože mají peníze v hotovosti a mohou platit bagristovi, zedníkům atd. A vlastně si postaví hrubou stavbu domu za hotové a úvěr si berou až na tu druhou část stavby – na dokončení.

Navíc to finančně jde pak lépe. Hrubou stavbu můžete zapsat do katastru a použít jako zástavu...

Ano, hypotéku pak dostanete vlastně až na rozestavěný dům, což na počátku nemůžete...

Mluvili jsme nejvíce o cihlách... Máte oblíbené technologie a materiály?

Nemám nic, co bych přímo prosazoval, vždycky se spíš zamýšlím nad logikou věci. Cihly tady byly tisíc let, tak jsou určitě správné.

ný stavební materiál. Beru je ale jako materiál na vytvoření zdiva, neberu je jako prvky s úžasnými tepelně izolačními vlastnostmi. Samozřejmě, že speciální izolační tvarovky fungují, ale jen v ideálním případě, v realitě na stavbě často ne. To byste například musel mít všechny domy postavené v modulu 25 cm z celých cihel. Nároží není vyřešené, neexistuje rohová tvarovka. Takže vždycky, když musíte improvizovat, tak je to tepelně izolačně mimo. Klientům říkám: nakupme obyčejné nosné zdivo a dům zatepleme. Vznikne sendvič. A to je to nejlepší. Pak to můžeme obložit čímkoli, dát omítku...

A dřevo?

Další oblíbený materiál. Ale je s ním potíž, že to člověk musí trochu umět. Klienti se mě často ptají: máme stavět dřevostavbu nebo zděný barák. Odpovídám: je to špatně položená otázka, na světě je několik stavebních materiálů, které jsou léty prověřené, každý se ale používá na něco. Je potřeba si to uvědomit a na to „něco“ je používat.

Na co tedy používat cihly a na co dřevo?

Zděná část domu by měla tvořit tepelně akumulční jádro, kolem schodiště, severní stěnu... Z cihel ale nikdy neuděláte celoprosklenou fasádu s výhledem na zahradu, tu prostě uděláte jedine ze dřeva. Nebo terasu, tu nikdy nevyzdíte z cihel, musíte ji udělat z dřevěných prvků.

Vy většinou obojí kombinujete...

Ano, jádro domu uděláte z cihel a na ni nasadíte dřevostavbu. Čímž mimochodem pomůžete té dřevostavbě, protože dřevostavba má jeden problém, a to stabilitu. A tím, že se opře o zděnou část domu, tak jí se stabilitou pomůžeme. U dřevostavby potřebujete zařídit tzv. příčné ztužení, což se dělá tak, že se do některé zdi umístí kříž. A kříž se zazdí nebo zaklopí deskami. A mě baví z toho kříže udělat architekturu a vystrčit ho tam, kde je vidět. Nechci tím exhibovat, ale pomáhá to se statikou domu.

Třeba u domu ve Slapech máte takové kříže z hrubých dřev...

To jsem okoukal na Moravě v lidové architektuře. Mám to u více baráků: ve Vrátkově, na benzinové pumpě Bouda v Dobřichovicích.

Tu jste také stavěl?

Ano – vlastníma rukama. Pamatuji si, jak jsme lili beton do základů a já jsem osobně držel pumpu. Když teče beton do základů, vstávají mi vzrušením chlupy na zádech (*smích*). ■